

*Г. О. Мірошніченко, аспірант
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Прискорення змін у навколишньому фінансовому середовищі, підвищення рівня волатильності економічних процесів на всіх рівнях економічної системи, зміна лінійної парадигми наукового мислення у бік нелінійності обумовлює зростання ролі фактора невизначеності у прогнозуванні та поясненні передумов розвитку банківської системи.

Сучасні динамічні умови зміни навколишнього середовища вимагають абсолютно нового концептуального підходу до управління банківською діяльністю. Через це для забезпечення свого існування та ефективного функціонування банківська система повинна своєчасно та адекватно реагувати на зовнішні зміни.

Категорія “невизначеність” є невід’ємною складовою діяльності банківської системи у взаємозв’язку з економічними явищами та процесами та елементами зовнішнього середовища в цілому. Невизначеність є досить широким поняттям, яке відображає об’єктивну неможливість отримання абсолютно значення про внутрішні та зовнішні умови функціонування соціально-економічних систем, неоднозначність їх параметрів.

Під невизначеністю слід розуміти неможливість оцінювати майбутній розвиток подій з погляду як імовірності їх реалізації, так і масштабів та виду їх прояву. Невизначеність передбачає наявність факторів, за яких результати дій не є детермінованими, а ступінь впливу кожного фактора на результати невідомий.

Закони, за якими функціонують складні адаптивні систем, до яких належить і банківська система, принципово відрізняються від тих, за якими функціонують рівноважні системи і які є основі традиційної класичної парадигми.

У процесі розвитку має місце перехід від визначеності до невизначеності і далі до невизначеності вищого порядку. Таким чином, невизначеність постійно змінювалась визначеністю, яка в свою чергу породжує нові форми невизначеності.

Якщо рівноважний стан є необхідною умовою для стаціонарного, гомеостатичного існування систем, то нерівноважний стан являє собою момент переходу в точках біфуркації в якісно новий стан, в якому система може здобути як більш високий рівень організації та продуктивності, так і може деградувати та зруйнуватись.

Накопичення незначних збурень в банківській системі може викликати якісний перехід системи з одного рівня на інший. Система при дії зовнішніх збурень віддаляється від стану рівноваги, доки не досягне критичної точки. Проблема при цьому полягає не лише в прогнозі ймовірності катастрофи, але і у визначенні дій, здатних управляти параметрами системи, які відповідають таким стрибкам з метою запобігання небажаних наслідків.

Свідченням даного факту виступає зростання частоти та глибини економічних рецесій. Таке зростання пояснюється через розбіжність тенденцій розвитку окремих елементів системи, через досягнення критичних станів розвитку. Існування такої тенденції пов'язано із зростанням загальної невизначеності економічних процесів.

Таким чином, успішне функціонування банківської системи в середовищі вимагає не стільки оптимізації фінансово-економічних процесів, скільки координації зусиль щодо адаптації до непередбачуваних змін зовнішнього і внутрішнього середовища, а також врахування фактора невизначеності у власній діяльності.

Мірошніченко, Г.О., Невизначеність розвитку банківської системи [Текст] / Г.О. Мірошніченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8-9 листопада 2012 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2012. - С. 133-134.